

STÁLA PRACOVNÁ KOMISIA LEGISLATÍVNEJ RADY VLÁDY SLOVENSKEJ
REPUBLIKY NA POSUDZOVANIE VYBRANÝCH VPLYVOV

BRATISLAVA: 14.7.2025

ČÍSLO: 107/2025

VYBAVUJE: MGR. FONTÁNYOVÁ

STANOVISKO KOMISIE

(PREDBEŽNÉ PRIPOMIENKOVÉ KONANIE)

K MATERIÁLU

**NÁVRH ZÁKONA, KTORÝM SA MENÍ A DOPĽŇA ZÁKON Č. 461/2003 Z. Z. O SOCIÁLNOH
POISTENÍ V ZNENÍ NESKORŠÍCH PREDPISOV**

I. Úvod: Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky dňa 3. júla 2025 predložilo na PPK materiál: „*Návrh zákona, ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov*“. Materiál predpokladá pozitívno-negatívne vplyvy rozpočet verejnej správy, ktoré sú rozpočtovo zabezpečené, pozitívne vplyvy na limit verejných výdavkov, negatívne vplyvy na podnikateľské prostredie, pozitívne sociálne vplyvy, pozitívne vplyvy na informatizáciu spoločnosti a pozitívne vplyvy na manželstvo, rodičovstvo a rodinu.

II. Pripomienky a návrhy zmien: Komisia uplatňuje k materiálu nasledovné pripomienky a odporúčania:

K doložke vybraných vplyvov

Komisia odporúča predkladateľovi materiálu v časti 1. Základné údaje vypustiť predpokladaný termín ZP.

Odôvodnenie: Materiál nie je potrebné predložiť na ZP, keďže je predložený riadne na PPK a nejde o porušenie procesu v zmysle Jednotnej metodiky na posudzovanie vybraných vplyvov.

Komisia odporúča v časti 11. Kontakt na spracovateľa doplniť chýbajúci útvar/odbor MPSVR SR, prípadne funkciu.

Odôvodnenie: Potrebný údaj v zmysle Jednotnej metodiky na posudzovanie vybraných vplyvov.

K vplyvom na rozpočet verejnej správy

1. Komisia žiada rozdeliť vplyv zvýšenia výdavkov Sociálnej poisťovne na relevantné dotknuté skupiny.

Odôvodnenie: Návrh zavádza fiktívny vymeriavací základ pre rôzne skupiny poistencov štátu, pre ktoré môže mať rozdielny vplyv na výšku dôchodku. Analýza vplyvov na rozpočet verejnej správy však uvádza len jednotný vplyv na novopriznané a existujúce dôchodky.

Rôzne skupiny poistencov štátu majú podľa návrhu získať rozdielne osobné mzdové body (OMB) za obdobie, v ktorom by dnes alebo v minulosti za nich platil poistné štát. Pre matky starajúce sa o dieťa do 6 rokov alebo do 18 rokov s dlhodobou nepriaznivým zdravotným stavom sa toto obdobie vo väčšine prípadov vylučuje z výpočtu priemerného osobného mzdového bodu (POMB), inak sa ponechá hranica minimálne 60 % priemernej mzdy pred dvoch rokov. Pre ostatných poistencov štátu, ako sú

STÁLA PRACOVNÁ KOMISIA LEGISLATÍVNEJ RADY VLÁDY SLOVENSKEJ
REPUBLIKY NA POSUDZOVANIE VYBRANÝCH VPLYVOV

prijímatelia príspevku na opatrovanie, osobní asistenti a iní, sa zvyšuje spodná hranica OMB z 50 % priemernej mzdy pred dvoch rokov na 60 %. Zároveň sa všetkým skupinám umožňuje vykonávať pracovnú činnosť bez toho, aby prišli o nárok na spomínanú spodnú hranicu OMB. Ide tak o viacero rôznych benefitov, ktoré budú mať rôzne vplyvy na dotknuté osoby. Komisia preto žiada uviesť tieto skupiny a vplyv na ich dôchodkové dávky (úroveň zvýšenia dávok) do analýzy vplyvov na rozpočet verejnej správy nad rámec len celkového vplyvu.

2. Komisia žiada sprecizovať mechanizmus zvýšenia dôchodkových dávok a predpoklady použité pri kvantifikácii vplyvu na zvýšenie výdavkov Sociálnej poisťovne.

Odôvodnenie: Analýza vplyvov na rozpočet verejnej správy uvádza celkový vplyv na novopriznané a existujúce dôchodky z dôvodu ich prepočtu podľa navrhovaných zmien. Z návrhu však nie je zrejмый mechanizmus prepočtu dôchodkových dávok existujúcich poberateľov.

Text návrhu a sprievodných dokumentov implikuje, že aktuálnym dôchodcom, ktorí počas pracovnej kariéry získali doby poistenia štátom, sa budú ich existujúce dôchodky prepočítavať nanovo. To by znamenalo použitie aktuálne platných parametrov, ako je aktuálna dôchodková hodnota. Alternatívne by sa prepočet mohol dotknúť len úrovne priznaného dôchodku, ktorý by musel byť následne valorizovaný v čase, prípadne iný spôsob prepočtu. Komisia preto žiada spresniť mechanizmus, aký sa použije pri prepočte dôchodkových dávok existujúcich poberateľov.

3. Komisia odporúča doplniť medzigeneračný vplyv prepočtu dôchodkov v závislosti od konkrétneho mechanizmu.

Odôvodnenie: Zvolený mechanizmus prepočtu dávok môže mať rozdielny vplyv na generácie existujúcich dôchodcov.

Spôsob prepočtu dávok môže mať rozdielne vplyvy na rozdielne skupiny dôchodcov nielen z dôvodu rôznych dôb poistenia štátom (starostlivosť o dieťa, poberanie príspevku za opatrovanie a iné), ale aj doby poberania dôchodku. V prípade prepočtu dôchodku na základe aktuálne platných parametrov si ľudia, poberajúci dôchodok dlhšie, môžu prílepiť viac. Komisia preto odporúča uviesť predpokladaný vplyv na zvýšenie dôchodkových dávok pre rôzne generácie dôchodcov.

4. V analýze vplyvov na rozpočet Komisia žiada uviesť finančný tok zo štátneho rozpočtu (z kapitoly Všeobecná pokladničná správa) Sociálnej poisťovni (SP).

Odôvodnenie: V analýze vplyvov je identifikovaná úspora výdavkov kapitoly MPSVR SR z dôvodu zrušenia poistného plateného štátom, zároveň k tomu prináleží zníženie príjmov SP. Komisia upozorňuje, že z hľadiska hospodárenia SP uvedený výpadok príjmov bude potrebné hradiť zo zdrojov štátneho rozpočtu (kapitoly VPS) prostredníctvom dofinancovania deficitu základných fondov SP (základný fond dôchodkového a nemocenského poistenia) v súlade s § 157 ods. 4, podľa ktorého v prípade platobnej neschopnosti niektorého zo základných fondov poskytne štát Sociálnej poisťovni finančnú výpomoc.

5. Komisia zároveň žiada vo všetkých tabuľkách analýzy vplyvov na rozpočet vychádzať z najaktuálnejšieho rozpisu návrhu rozpočtu verejnej správy na roky 2026 až 2028.

Odôvodnenie: V aktuálnej etape prípravy návrhu rozpočtu verejnej správy na roky 2026 až 2028 sa v nadväznosti na prognózu Výboru pre makroekonomické prognózy

STÁLA PRACOVNÁ KOMISIA LEGISLATÍVNEJ RADY VLÁDY SLOVENSKEJ
REPUBLIKY NA POSUDZOVANIE VYBRANÝCH VPLYVOV

z júna rozpočtuje na poistné platené štátom suma 586 471 654 eur v roku 2026, suma 620 610 432 eur v roku 2027 a suma 654 582 296 eur v roku 2028.

6. Celkové sumy uvedené v tabuľke č. 1/A v riadku „rozpočtovo nekrytý vplyv/úspora“ Komisia žiada rozdeliť samostatne na vplyvy na príjmy a výdavky kapitoly MPSVR SR a samostatne na príjmy a výdavky SP s uvedením, či ide o úsporu výdavkov alebo rozpočtovo nekryté výdavky, resp. úbytok príjmov.

Odôvodnenie: Vzhľadom na to, že materiál má negatívny vplyv na príjmy a pozitívny aj negatívny vplyv na výdavky rozpočtu verejnej správy, celkové sumy uvedené v tabuľke č. 1/A, v riadku „rozpočtovo nekrytý vplyv/úspora“ sú neprehľadné. Predkladateľ v súvislosti s týmito sumami hovorí o úspore, ale mínusové znamienka v týchto sumách neznameniajú úsporu výdavkov, ale predstavujú len rozdiel medzi vplyvom na príjmy a výdavky rozpočtu verejnej správy (teda vyjadrujú len bilanciu príjmov a výdavkov).

7. V nadväznosti na pripomienku č. 6 Komisia žiada preformulovať odsek v časti 2.1.1. analýzy vplyvov na rozpočet „V horizonte rokov 2026 až 2028 generuje navrhovaná zmena pozitívny vplyv na saldo rozpočtu verejnej správy, teda úsporu...“ a to tak, aby tento odsek neobsahoval vyjadrenie o úspore. O úsporu by išlo len v prípade výdavkov. V tomto prípade však ide iba o saldo príjmov a výdavkov.

8. Komisia žiada tiež upraviť tabuľku č. 1/B analýzy vplyvov a následne aj tabuľku č. 4/B (zásadná pripomienka):

- nad rámec úspory v MPSVR SR je potrebné uviesť zvýšené výdavky VPS (dofinancovanie z dôvodu výpadku poistného plateného štátom na I. pilier),
- pokiaľ ide o limit verejných výdavkov SP, neuvádzať saldo príjmov a výdavkov SP, ale len rozpočtovo nekryté výdavky SP, t. j. v roku 2027 sumu 23,8 mil. eur a v roku 2028 sumu 50,9 mil. eur.

9. V časti 2.1.1. sa uvádza, že financovanie rozpočtovo nekrytých vplyvov na kapitolu MPSVR SR, ktoré môžu vzniknúť z dôvodu dodatočného uplatnenia nárokov na platbu poistného štátom za obdobia pred 1. januárom 2026 (t. j. štátom platené poistné - doplatky), sa zabezpečí prostredníctvom rozpočtových opatrení v objeme kvantifikovanom podľa reálnych úhrad Sociálnej poisťovne. Komisia žiada do tabuliek analýzy vplyvov na rozpočet zahrnúť alebo aspoň do textu uviesť kvalifikovaný predpoklad potenciálnych vplyvov na rozpočet nasledujúceho roku, prípadne ďalších rokov.

10. Zároveň sa v časti 2.1.1. uvádza, že budúce administratívne náklady SP spojené s distribúciou rozhodnutí o zmene sumy dávky, ktoré vyplynú z rozsiahleho ex offo prepočtu, v súčasnosti nie je možné kvantifikovať. Tieto náklady sa budú materializovať postupne, v súlade s priebehom samotných prepočtov. Komisia upozorňuje, že uvedené výdavky predstavujú ďalší dodatočný negatívny vplyv na rozpočet verejnej správy.

11. Vzhľadom na vyššie uvedené pripomienky Komisia žiada všetky výdavky súvisiace s realizáciou materiálu zabezpečiť v rámci limitov rozpočtu verejnej správy na príslušné rozpočtové roky, bez nekrytého vplyvu na rozpočet verejnej správy a bez vplyvu na limit verejných výdavkov.

STÁLA PRACOVNÁ KOMISIA LEGISLATÍVNEJ RADY VLÁDY SLOVENSKEJ
REPUBLIKY NA POSUDZOVANIE VYBRANÝCH VPLYVOV

K vplyvom na manželstvo, rodičovstvo a rodinu

Navrhovaná právna úprava výrazne posilňuje dôchodkové zabezpečenie rodín a zvyšuje právnu istotu osôb, ktoré sa venujú výchove detí a starostlivosti o blízky. Z hľadiska dopadov ide o prorodinne orientovanú úpravu, ktorá je v súlade s ústavným princípom ochrany manželstva, rodičovstva a rodiny (čl. 41 Ústavy SR).

Pre presnejšie posúdenie dopadov pre konkrétne skupiny osôb Komisia navrhuje doplniť presný počet osôb, ktoré nie sú v pracovnom pomere, ale sú v pozícii rodiča zabezpečujúceho každodennú starostlivosť o dieťa do šiestich rokov veku. Koľko je osôb vykonávajúcich osobnú asistenciu, opatrovateľov, ako aj iné skupiny fyzických osôb závislých na štátnej pomoci alebo poberajúcich štátne dávky. Taktiež by bolo vhodné rozlíšiť skupiny medzi rodičmi s jedným dieťaťom a rodičmi s viacerými deťmi, alebo medzi opatrovateľmi rôznych typov. Takéto doplnenie umožní lepšie posúdiť rozsah a dopad navrhovaných zmien na konkrétne segmenty spoločnosti a potvrdilo by to celkový pozitívny vplyv na rodiny v rôznych situáciách.

III. Záver: Stála pracovná komisia na posudzovanie vybraných vplyvov vyjadruje

nesúhlasné stanovisko

s materiálom predloženým na predbežné pripomienkové konanie s odporúčaním na jeho dopracovanie podľa pripomienok v bode II.

IV. Poznámka: Predkladateľ zapracuje pripomienky a odporúčania na úpravu uvedenú v bode II a uvedie stanovisko Komisie do doložky vybraných vplyvov spolu s vyhodnotením pripomienok.

Nesúhlasné stanovisko Komisie neznamena zastavenie ďalšieho schvaľovacieho procesu. Stanovisko Komisie slúži ako podklad pre informované rozhodovanie vlády Slovenskej republiky a ďalších subjektov v rámci schvaľovacieho procesu. Predkladateľ má možnosť dopracovať materiál podľa pripomienok a zaslať ho na opätovné schválenie Komisie, ktorá môže následne zmeniť svoje stanovisko.

JUDr. Martin Semanco
predseda Komisie